

Femte söndagen i påsktiden 2024

Vändpunkter finns

Predikan av Sune Fahlgren i S:t Peters kyrka

Johannes evangelium 16:5–19 (utökad text)

Jag sade er det inte från början, eftersom jag var hos er. Men nu går jag till honom som har sänt mig, och ingen av er frågar mig: Vart går du? utan det jag har sagt er fyller era hjärtan med sorg.

Men jag säger er sanningen: det är för ert bästa som jag lämnar er. Ty om jag inte lämnar er kommer inte Hjälparen till er. Men när jag går skall jag sända honom till er, och när han kommer skall han visa världen vad synd och rättfärdighet och dom är. Synd: de tror inte på mig. Rättfärdighet: jag går till Fadern, och ni ser mig inte längre.

Dom: denna världens härskare är dömd.

Jag har mycket mer att säga er, men ni förmår inte ta emot det nu. Men när han kommer, sanningens ande, skall han vägleda er med hela sanningen; han skall inte tala av sig själv utan förkunna det han hör och låta er veta vad som kommer att ske.

Han skall förhärliga mig, ty av mig skall han ta emot det han låter er veta. Allt vad Fadern har är mitt; därför säger jag att det är av mig han tar emot det han skall låta er veta.

En kort tid och ni ser mig inte längre, ännu en kort tid och ni skall se mig igen.

Då sade några av lärjungarna till varandra: »Vad menar han när han säger: 'En kort tid och ni ser mig inte längre, ännu en kort tid och ni skall se mig igen', och när han säger: 'Jag går till Fadern'?«

De sade: »Vad menar han med 'en kort tid'? Vi förstår inte vad han säger.«

– *Så lyder det heliga evangeliet!*

– Lovad vad du, Kristus!

Som sånger i en musikal

I *DN kultur* (onsdag 17 april) läste jag nyligen en intervju med *Ola Salo* med anledning av att han har fått huvudrollen Willy Wonka i musikalen "Charlie och chokladfabriken". Reportaget gav mig ett intressant perspektiv på den bibeltext vi nu lyssnat till från Johannes evangelium.

Ola Salos stora kärlek för musikaler bottnar för honom i att de är så realistiska, inte minst därför att mitt i handling bryter aktörer ut i *sånger* där man får tillgång till personers inre dialog. Därmed gestaltar en musikal både ett yttre skeende och ett inre.

I en mening är Johannes evangelium som en musikal, med många "sånger" där vi får tillgång till den inre dialogen i händelseförloppen. Kapitel 16 är en sådan "musikalsång". När Jesus håller sitt avskedstal gör han det i en krisartad situation: han står inför att lämna dem genom att bli dömd och dödad, och lärjungarna står inför att bli skingrade och bli rädda, frustrerade. De var vi en vändpunkt i livet.

Berättelser som ger ord åt våra erfarenheter

Hela det bibliotek vi kallar bibeln brukar kallas för "den stora berättelsen". Den består som vi hört i de olika bibelläsningarna i sin tur av många mindre. Det som är typiskt för bibelns berättelser är att de inte bara skildrar vad som har hänt. De berättar också om ditt och mitt liv i dag. Ofta sätter Bibeln ord på vändpunkter. Bibeln tolkar erfarenheter av kris och vändpunkter, och berättaren i Johannes evangelium är försiktig med orden. Och då på ett sätt, så att de blir "befriande berättelser".

Inte minst Psaltarens psalmer ger språk för erfarenheter som vi lever under just nu. Sammantaget ger oss bibeln också ord för de stora linjerna i våra liv. Våra liv blir till en helhet med evigheten.

Samtidigt är bibelns berättelser sällan entydiga. Ett typiskt drag för den dåtida kultur, där bibeln skrevs, var dess förkärlek för *mångtydighet*. Sanningen är aldrig enkel. Vi strävar idag efter att vara så entydiga som möjligt. Då var mångtydigheten, de många bottenarna i det som sades och skrevs, en dygd. Johannes evangelium gör det par excellence. I det vi läste är sanningen knuten till den helige Ande, som en sanningsägare, inte en felfinnare!

"Det är för ert bästa jag lämnar er". "En *kort tid* och ni ser mig inte längre. Ännu en kort tid och ni skall se mig igen", läste vi. Detta att inte se Jesus mer, och att se honom igen, kopplas i fortsättningen av texten (som vi inte läste) samman med smärta som vänds i glädje. Det är en svår smärta **och** det är en stor glädje. Kvinnan föder sitt barn. Smärtan är svår, mycket svår, men när den väl är över minns hon den inte mer. Så stor är glädjen.

Ni ser mig inte längre

”En kort tid och ni ser mig inte längre.” ”Och det är för ert bästa jag lämnar er”. Det måste ha varit en oerhört svår upplevelse för dem som stod Jesus närmast att på alldeles nära håll se vad som hände med honom dagarna före påsken. De brutala och lögnaktiga angreppen. Hånskratten och tortyren. Att höra hammarslagen när han spikades fast på korset. Allt de upplevt tillsammans med Jesus, allt det de tänkt och hoppats på, föll samman. En förrådde. En förnekade. Resten flydde.

”En kort tid och ni ser mig inte längre.” Nej, vi ser Dig inte mer! Av och till får vi alla gå igenom svåra erfarenheter. Erfarenheter som vi inte hade väntat oss eller var förberedda för. De förväntningar som vi hade på livet, det vi hade hoppats på, det vi såg fram emot, ligger mer eller mindre i spillror. Vi frågar: varför?! ”Ni ser mig inte längre.” Nej, vi ser Dig inte mer.

En vändpunkt finns

”Ni skall se mig igen”! Bortom allt vad de som var Jesus vänner kunde tänka sig kom **vändpunkten**. Maria, hon från byn vid stranden mellan Tiberias och Kafarnaum. Hon står inför någon som inte är trädgårdsmästaren utan Mästaren. Och så hör hon de ord som mänskligheten aldrig kan glömma: *Maria, varför gråter du?*

Ni skall se mig igen! När oro, bekymmer och sorger tynger oss. När det inte tycks finnas någon utväg, då förmedlar evangeliernas berättelser, och de mönster som framträder ur dem, ett budskap till oss. I Guds omsorg finns alltid en vändpunkt innesluten. Glädjen väntar bortom. Vi har svårt att tro det, men den kommer.

Min bror, med hjärnskador, varför gråter Du? Min syster med utslitna knän, varför gråter Du? *Ni skall få se Kristus igen!*

Några av lärjungarna hade efter påsk-händelserna gett upp allt och återvänt till fisket, till tryggheten i ett jobb. Bland dem Petrus som bar på sina ytterligt smärtsamma minnen. Så står någon där på stranden och frågar: *Har ni något att äta?* Då väller glädjen in. Det är ju Herren! En kort tid och ni skall se mig igen. I Guds omsorg finns alltid en vändpunkt innesluten.

Himmelfärden och Hjälparen

”En kort tid och ni ser mig inte längre.” Några har menat det kan syfta på Kristi himmelfärd. Den närvaro, så befriande och löftesrik som de erfor veckorna efter påsk, varade inte särskilt länge. Snart hopade sig molnen över lärjungarna igen. Av rädsla för förföljelse, hot och våld valde de att ofta låsa in sig. Därifrån tog Jesus, den uppståndne, dem med sig ut ur staden bort mot Betania. Där lämnade han dem och fördes upp till himlen. Han lämnade dem. Vi känner hur de orden gör ont. *Ni ser mig inte längre!* Nej, Jesus, vi ser Dig inte mer.

Ännu en kort tid och ni skall se mig igen. Hans närvaro återkommer. Nu utan alla gränser. Nu kopplas hans närvaro samman med Hjälparen, Anden, och med ett heligt uppdrag som gäller hela världen. Vi är framme vid Pingstdagen. Vad var det som hände då? Vi kan ta Petrus som exempel. Han gick från sina manodepressiva erfarenheter, från svängningarna mellan orimlig självöverskattning och djup förtvivlan, till att träda fram som en lugn, samlad, trygg och värtalig förkunnare.

Men man upptäcker att i Guds omsorg finns alltid en vändpunkt innesluten så vidgas bilden av tillvaron och dess villkor. De ser mer på djupet och de ser på längre sikt. Glädjen finns där, ja, men det är mot en mörk bakgrund. De befinner sig nu med sitt heliga uppdrag i en bortvänd värld. De möter nu ondskans makt över folken. De möter ett oöverblickbart mänskligt lidande som drabbar alla utan åtskillnad. Ett lidande som de nu bär som en del av Kristi lidande.

Ett hopp som lever

Ni skall se mig igen! Det är omöjligt att påstå något mer ingående eller precist om innebörden i de löftesrika texter om framtiden som finns i Nya testamentet. Men det sägs att Jesus uppståndelse också är vår uppståndelse. Detta hopp som vi bekänner i trosbekännelsen varje söndag. Och i nattvardsliturgin: Kristus...

Hoppet betyder att om Du sörjer ett barn som gick bort alldeles för tidigt eller ett syskon som Du var så fäst vid eller någon Du haft särskilt kär, så finns det bortom tiden ett slut på den sorgen. "Er sorg skall vändas i glädje", läste vi. Vi säger då också ett slutgiltigt farväl till sjukdom, oro och ångest. Vi är på väg att möta den hisnande frågan från Mästaren själv: *Varför gråter Du?* Sorgen, oron och ångesten är över! Befrielsen kommer.

Befrielsens dag närmar sig också för vår arma mänsklighet. Det kanske är svårt för oss som lever i Sverige, under så jämförelsevis lyckliga omständigheter, att förstå vidden av våra medmänniskors nuvarande lidande i Ukraina, Israel, Gaza, Myanmar. Men det finns en växande överensstämmelse mellan de bilder som Nya testamentet ger av vår världs framtida öde och vad vi nu ser och hör om vår egen nutid. Den tunna slöjan mellan vår värld och den värld som kommer skall brista. "Skyn brister." Så beskrivs det. Kristus möter sin mänsklighet i stor härlighet. Ingenting mindre än en ny himmel och en ny jord, där rättfärdighet bor.

Vi har svårt att tro det, när väntan blev så lång. Men vi skall få se Människosonen komma på himmelens skyar (Mark 13:26). Och då skall vi förstå det till sist, att också för mänskligheten gällde det att i Guds omsorg fanns en vändpunkt innesluten. *Ni skall se mig igen!*

Också skapelsen våndas och väntar på sin befrielse. Träden, skogarna, blommorna och sädesfälten. Djuren i alla skepnader. Ingen rädsla mer. Ingen ond bråd död. Lejon och lamm vilar sida vid sida. Barnet leker obekymrat vid huggormens hål (Jesaja 11:6 ff). Skapelsen har fått frid. Evig frid. Det fanns ingenting som låg bortom eller utanför Guds omsorg! Det fanns ingenting som låg bortom eller utanför Guds kärlek!

Denna vision är drivkraften i vårt diakonala arbete. Vi vill ge människor inte bara mat och kläder. Vi vill ge dem en vändpunkt.

I Guds omsorg finns alltid en vändpunkt innesluten! *Ni skall se mig igen!* Ja, vi skall se Dig, Kristus, igen! Amen.